

Národný projekt
Rodová rovnosť na pracovisku

System overovania externých metódík

Michaela Jankovičová, Miroslava Novodomcová, Simona Petrík

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu
a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk, www.employment.gov.sk

Názov: Systém overovania externých metodík

Vydalo: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Autorky: Michaela Jankovičová, Miroslava Novodomcová, Simona Petřík

Editor: Odbor rovnosti mužov a žien a rovnosti príležitostí MPSVR SR

Miesto a rok vydania: Bratislava 2022

Systém overovania externých metodík bol spracovaný v rámci realizácie
národného projektu Rodová rovnosť na pracovisku, ITMS kód projektu 312031Z411.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu
a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk, www.employment.gov.sk

Obsah

Prečo je potrebné overenie externých metodík na vykonávanie rodového auditu?	3
Čo sú externé metodiky?	4
Kto overuje metodiku?	4
— V ktorom štádiu auditu je potrebné metodiku poskytnúť na overenie a v akej forme?.....	5
— Ako dlho prebieha overovanie?.....	5
— Aký je postup, pokiaľ externá metodika nedosahuje požadované hodnotenie?	6
— Je potrebné podať žiadosť o overenie externej metodiky pred každou realizáciou rodového auditu?.....	7
Oblasti overovania v externej metodike na výkon rodového auditu	8
Priebeh bodového overovania	13
1. Kontrola formálnej správnosti a úplnosti predložených žiadostí o overenie externých metodík	13
2. Posúdenie kvality externých metodík.....	13
3. Hodnotiace kritériá na posudzovanie metodík.....	14
— Prehľad hodnotiacich kritérií.....	14
— Štruktúra a popis hodnotiacich kritérií	15
4. Rozhodnutie akreditačného subjektu o udelení rozhodnutia o overení dokumentu.	18
Prílohy	21
Príloha č. 1: ŽIADOSŤ O OVERENIE EXTERNEJ METODIKY	21
PRÍLOHA Č. 2: Bodové hodnotenie	22
Zoznam odkazov	26

Prečo je potrebné overenie externých metodík na vykonávanie rodového auditu?

Súčasťou udelenia akreditácie pre subjekty vykonávajúce rodový audit je overenie metodiky, na základe ktorej subjekt uchádzajúci sa o akreditáciu realizuje rodový audit. Tento krok by mal predstavovať **povinnú prerekvizitu** v procese udeľovania akreditácie akreditačným orgánom.

Rodový audit možno realizovať na základe viacerých druhov metodík na vykonávanie rodových auditov. Okrem *Metodiky na vykonávanie rodových auditov v SR*, ktorá vznikla v rámci národného projektu *Rodová rovnosť na pracovisku*, môžu subjekty vykonávajúce audity využívať širokú škálu metodík zo zahraničia (napr. ILO, metodiky používané v Českej republike) alebo môžu čerpať zo svojich vlastných materiálov a tzv. know-how.

Pre zabezpečenie jednotného postupu vykonávania rodových auditov v Slovenskej republike a udelenie akreditácie pre subjekty vykonávajúce rodové audity by malo byť potrebné sprístupniť na **overenie** akreditačnému orgánu, resp. ponúknuť **metodiku, na základe ktorej sa audítorský subjekt chystá vykonávať rodový audit.**

Overenie metodiky na vykonávanie rodových auditov zabezpečí kvalitu realizácie rodových auditov na Slovensku a stanoví potrebný štandard, ako tento druh auditu vykonávať. V neposlednom rade ide zároveň o zabezpečenie oblastí skúmania a ich rozsahu v rámci rodových auditov, kde je dôležité, aby sa rodové audity zaoberali témami rovnosti, diverzity a inklúzie v širokom spektre, aby bola zabezpečená intersekcionalita v rámci skúmania. To znamená, že samotné overovanie sa okrem použitia metódy v audite zameria na skúmané oblasti auditu, ktoré by mali zahŕňať všetky skupiny zamestnancov a zamestnankýň a ich potreby. Akreditačný orgán bude pri overovaní externých metodík vykonávania rodového auditu vychádzať zo **Štandardov vykonávania rodových auditov v SR**. Súčasťou procesu overovania by malo byť aj sprístupnenie minimálne jedného životopisu člena alebo členky budúceho audítorskému tímu, ktorý by deklaroval požadované kvalifikačné predpoklady definované v *Štandardoch vykonávania rodových auditov v SR*. Sprístupnenie životopisu jedného člena alebo členky by malo garantovať odbornosť postupu a realizácie rodovej analýzy v rámci rodového auditu.

Overenie by malo podliehať **bodovému ohodnoteniu**. Pokiaľ bodové ohodnotenie v rámci procesu overovania dosiahne požadovaný počet bodov, akreditačný orgán môže pokračovať k ďalším krokom potrebným pre udelenie akreditácie pre subjekt vykonávajúci rodový audit.

Overovanie externých metodík akreditačným orgánom predstavuje krok k prevencii poskytovania málo kvalifikovaných a necertifikovaných rodových auditov na Slovensku. Jej cieľom je zamedzenie nejednoznačných výkladov aktivít a nedostatočnej hĺbky rodového auditu. Overovanie externých metodík si dáva za cieľ pomôcť **akreditačnému orgánu** pri stanovovaní jasných podmienok pri postupe **udielovania oprávnenia** pre auditné subjekty vydávať certifikáty pre organizácie a inštitúcie, ktoré úspešne absolvovali rodový audit. Zároveň detailné rozpísanie nastavenia overovacieho systému by malo byť prístupné aj pre audítorské organizácie. Systém overovania externých metodík by mal informovať expertov a expertky budúcich audítorských tímov o presných krokoch získania akreditácie a docielenie možnosti udeľovania certifikácie pre zamestnávateľov, ktorí rodový audit úspešne podstúpia.

Čo sú externé metodiky?

Za externú metodiku je považovaná každá metodika na výkon rodového auditu, ktorá nebola vytvorená Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „MPSVR SR“). V prípade realizácie rodového auditu sa odporúča vykonávať audit práve na základe dokumentu **Metodika na vykonávanie rodových auditov v SR**.

Ak sa audítorský subjekt rozhodne realizovať audit na základe medzinárodne uznávanej metodiky, táto metodika **nepodlieha overovaniu** a bodovému hodnoteniu. V tomto prípade je však potrebné túto informáciu predložiť akreditačnému subjektu v rámci Žiadosti o overenie externej metodiky (príloha č. 1). V tomto prípade je účelom žiadosti podanie informácie o druhu používanej metodiky akreditačnému orgánu. Je odporúčané, aby zoznam metodík, ktoré **nepodliehajú overeniu** bol zverejnený na internetovom sídle garanta akreditačného subjektu. Pokiaľ audítorský subjekt disponuje vlastnou metodikou alebo sa rozhodne použiť metodiku, ktorá by sa nenachádzala v rámci zoznamu uverejnenom akreditačným subjektom na internetovom sídle, podliehajú tieto metodiky bodovému overovaniu.

Kto overuje metodiku?

Metodiku na vykonávanie rodového auditu by mal overovať **akreditačný orgán**. Akreditačný orgán zodpovedá za bodové ohodnotenie a **udelenie akreditácie** pre audítorské organizácie, na základe ktorej je možné certifikovať podniky, ktoré úspešne absolvovali rodový audit.

Akreditačný orgán by mal byť súčasťou MPSVR SR a jeho odbornosť by mal garantovať *Odbor rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí* (viac v kapitole *Systém akreditácie audítorských subjektov v podmienkach SR*).

Po úspešnom overení predloženej externej metodiky by mal akreditačný orgán vydať **rozhodnutie o úspešnom overení dokumentu** v rámci systému udeľovania akreditácie.

Akreditačný subjekt by sa mal riadiť Štatútom akreditačného orgánu pre overovanie externých metodík, ktorý by zreteľne sformuloval pravidlá a postup hodnotenia externých metodík vrátane zaznamenávania celkového hodnotenia do formulára.

V ktorom štádiu auditu je potrebné metodiku poskytnúť na overenie a v akej forme?

Audítorská organizácia by mala predložiť Žiadosť o overenie externej metodiky (ďalej len „žiadosť o overenie“ alebo „žiadosť“) spoločne so zvolenou metodikou, na základe ktorej plánuje realizovať audity a životopisom aspoň jedného člena alebo členky audítorského tímu, v dostatočnom predstihu podľa pokynov akreditačného orgánu.

Organizácia vykonávajúca rodový audit by mala predložiť žiadosť (príloha č. 1) spoločne s prílohou samotnej metodiky v **elektronickej forme**. Odporúčaný formát metodiky na vykonávanie rodového auditu je PDF. Na tieto účely by mal mať akreditačný orgán zriadenú špecifickú emailovú adresu. Je nevyhnutné, aby audítorský subjekt predložil žiadosť v takom stave, aby bol rozpoznateľný jej obsah a malo by byť odporúčané dodanie metodiky v slovenskom jazyku. Pokiaľ by bola využívaná metodika v inom jazyku, je odporúčaná predchádzajúca konzultácia s akreditačným subjektom.

Pokiaľ audítorská organizácia má v záujme použiť metodiku MPSVR SR, túto metodiku nie je potrebné pripájať do prílohy.

Pokiaľ audítorská organizácia má v záujme použiť metodiku Medzinárodnej organizácie práce a pod., túto skutočnosť zaznačí priamo do žiadosti a pripojí zmienenu metodiku v prílohe žiadosti.

Žiadosť o overenie externej metodiky by mala byť tiež dostupná v elektronickej forme na internetovom sídle akreditačného subjektu .

Žiadosť by mala mať vyplnené všetky predpísané polia a mala by byť podpísaná oprávnenou osobou / štatutárnou pozíciou organizácie.

Ako dlho prebieha overovanie?

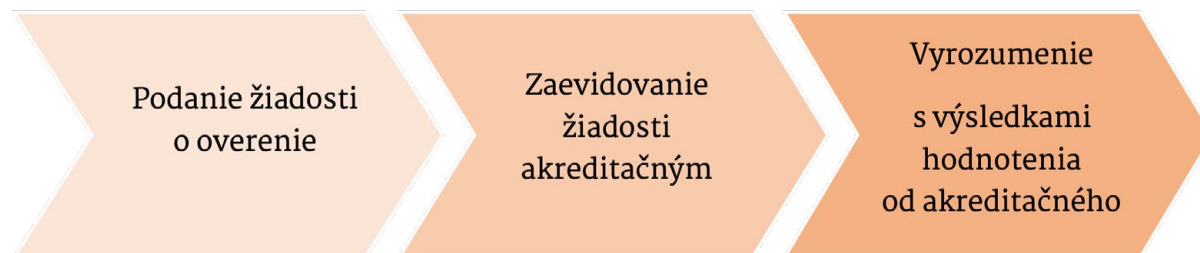
Žiadosť o overenie je považovaná za predloženú riadne, ak spĺňa požiadavky na stanovený formát, predpísané polia sú vyplnené a zaslaný formát umožňuje posúdenie obsahu žiadosti. Akreditačný orgán by mal po obdržaní žiadosti o overenie externej metodiky, emailovo kontaktovať organizáciu, ktorá žiadosť podala a informovať ju o jej zaevidovaní.

Akreditačný orgán by mal zvoliť má od zaevidovania žiadosti primeranú lehotu (vzhľadom

na typ používanej metodiky) na vypracovanie hodnotenia a odoslanie rozhodnutia o overení audítorskému subjektu. Ako bolo spomenuté vyššie, odporúča sa poskytnúť metodiku na overenie s väčším časovým odstupom, aby sa v prípade vyžiadania ďalších podkladov alebo dopracovaní predkladanej metodiky vytvorila dostatočná časová rezerva pred výkonom samotného certifikovaného rodového auditu.

Výsledky hodnotenia jednotlivých kritérií môžu mať nasledovnú formu:

- **Overený dokument** – kritériá boli splnené.
- **Overený dokument s pripomienkami** – kritériá boli čiastočne splnené, ale usudzuje sa, že po predložení dopracovania na vyzvanie akreditačného subjektu bude dokument dopracovaný alebo doplnený – následne akreditačný orgán udelí označenie *overený dokument*.
- **Nepriechodný dokument** – kritériá neboli splnené a audítorskému subjektu je odporúčané, aby si zvolil odlišnú metódu vykonávania rodového auditu.

Obrázok 1 Proces overovania

Aký je postup, pokiaľ externá metodika nedosahuje požadované hodnotenie?

Akreditačný orgán by mal vyžiadať audítorskú organizáciu o doplnenie alebo dopracovanie častí, ktoré sú málo bodovo ohodnotené. Toto dožiadanie bude prebiehať elektronickou formou. Na dopracovanie požadovaných častí by mala mať audítorská organizácia stanovenú primeranú lehotu, napríklad 10 pracovných dní. Avšak túto lehotu bude možné po spoločnej dohode oboch strán predĺžiť. Po dodaní podkladov na vyžiadanie akreditačného subjektu by mal mať zároveň aj akreditačný orgán napríklad 10 pracovných dní na preštudovanie dodaných materiálov a vydania nového vyrozumenia audítorskému subjektu.

Ak nastane situácia, kedy organizácia podávajúca žiadosť nereaguje na e-mailovú komunikáciu zo strany akreditačného orgánu, žiadosť, do stanoveného času akreditačným orgánom od zaevidovania, zaniká. Ak má organizácia naďalej záujem o overenie externej metodiky, je potrebné podať novú žiadosť.

Všetky lehoty budú upresnené akreditačným orgánom.

Je potrebné podať žiadosť o overenie externej metodiky pred každou realizáciou rodového auditu?

Podáť žiadosť o overenie s príslušnou metodikou nie je potrebné zasielať pred každým rodovým auditom. V prípade, že akreditačný orgán vydá rozhodnutie o úspešne overenej metodike, znamená to, že audítorský orgán by mal byť oprávnený vykonávať certifikované rodové audity po **dlhšiu časovú periódu** (napr. 7 rokov). Overenie metodiky na vykonávanie rodového auditu nie je obmedzené na počet realizovaných rodových auditov. V prípade významnej zmeny overenej metodiky (ako napríklad pridanie alebo vypustenie skúmaných oblastí, zmeny metodológie zberu dát, zmeny analýzy dát, a pod.) je potrebné akreditačný orgán upozorniť na tieto zmeny a požiadať o dodatočné overenie týchto zmien.

Oblasti overovania v externej metodike na výkon rodového auditu

a) Metodika musí obsahovať kvalifikačné predpoklady audítorského tímu

Ak má byť externá metodika úspešne akreditovaná, jej nevyhnutnou súčasťou musí byť naplnenie kvalifikačných predpokladov audítorského tímu, ktorý bude rodový audit uskutočňovať. Audítorský tím by mali tvoriť minimálne dve osoby, ideálna je však širšia štruktúra, ktorá pozostáva aj z externých členov a členiek tímu. Aspoň jedna osoba v audítorskom tíme by mala byť kmeňovou zamestnankyňou alebo kmeňovým zamestnancom organizácie, ktorá rodový audit vykonáva, pričom môže byť zamestnaná na akýkoľvek typ pracovného vzťahu (vrátane dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru) alebo práce na živnosť.

Kvalifikačné predpoklady audítorského tímu by mali byť v metodike jasne popísané a nemala by medzi nimi chýbať podmienka predošlej skúsenosti s rodovými auditmi minimálne u koordinátora/koordinátorky audítorského tímu. Aj v prípade, že táto skúsenosť absentuje, nevyhnutnými podmienkami každého člena/členky audítorského tímu vrátane koordinátora/koordinátorky zostávajú: ukončené vysokoškolské vzdelanie minimálne na bakalárskom stupni a preukázateľná predošlá odborná prax v oblasti rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí alebo preukázateľná odborná prax v oblasti rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí v rozsahu minimálne 4 rokov.

Externá metodika by mala obsahovať pomenovanie konkrétnych úloh jednotlivých členov a členiek audítorského tímu, ktoré by mali zodpovedať ich profesijnej odbornosti a to **minimálne v týchto oblastiach:**

- odborná znalosť problematiky rovnosti;
- prax v oblasti kvalitatívneho výskumu – vedenie rozhovorov a práca so skupinou (skupinové diskusie);
- praktická znalosť firemného prostredia (prostredia, v ktorom organizácia funguje) a jej procesov;
- znalosť relevantných právnych predpisov;
- skúsenosti z oblasti personalistiky/práce s ľuďmi;
- znalosť problematiky etiky výskumu.

K dispozícii pre akreditačný orgán by malo byť zároveň sprístupnenie minimálne jedného životopisu člena alebo členky audítorskému tímu, aby bola zabezpečená odbornosť postupov a analýz v rámci vykonaného rodového auditu.

Všetky vyššie uvedené podmienky a predpoklady by mali byť v súlade so **Štandardami vykonávania rodového auditu v SR**, z ktorých bude pri overovaní vychádzať aj samotný akreditačný orgán.

b) Metodika musí spĺňať Štandardy vykonávania rodového auditu v SR

Cieľom Štandardov pre vykonávanie rodového auditu bolo v prvom rade definovať rodový audit ako jeden z typov sociálnych auditov. Systém štandardov pre vykonávanie rodového auditu bol tiež vytvorený z dôvodu potreby zjednotenia minimálnych podmienok implementácie rodových auditov v Slovenskej republike a definovania kritérií kvalitne vykonaného rodového auditu. Pri realizácii rodového auditu totiž môže dochádzať a často dochádza k zvoleniu odlišných postupov. Tie potom môžu viesť k rozdielnym výstupom z rodového auditu, ktoré sú následne ťažko posudzovateľné a hodnotiteľné.

Východiskom pre vytvorenie Štandardov bola situácia v iných krajinách, kde sa rodové audity vykonávajú už niekoľko rokov, napríklad v Českej republike. Rozdielne chápanie samotného konceptu rodového auditu rôznymi subjektami, odlišné koncepčné východiská, odlišná metodológia, či realizácia auditu iba vo vybraných oblastiach sú len jedny z problémov pri absencii Štandardov. Táto nejasnosť so sebou prinášala komplikácie nielen pre samotných realizátorov/realizátorky, ale v prvom rade pre (potenciálnych) príjemcov/príjemkyne rodových auditov. Rôznorodosť realizovaných auditov totiž nezaručovala minimálny štandard kvality ich realizácie.

Kvalitná metodika, ktorá sa môže uchádzať o akreditáciu by mala z hľadiska naplnenia Štandardov obsahovať nasledovné:

1. Jasnú definíciu rodového auditu, jeho východiská, ciele a prínosy

- Ide o *popis rodového auditu* ako druhu sociálneho auditu, ktorý je jedným z nástrojov stratégie gender mainstreamingu a ktorý sa využíva pri presadzovaní rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí;
- pri jeho realizácii sú analyzované vnútorné organizačné procesy a štruktúra organizácie z rodovej perspektívy, ale aj dopady jej činnosti na okolie;
- identifikácia kritických oblastí a bariér;
- sledovanie a vyhodnocovanie progresu v organizácii a odporúčania k zlepšeniu fungovania organizácie v oblasti rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí;
- realizácia rodového auditu by mala byť zabezpečená nezávislým auditorským subjektom, ktorého členovia/členky majú skúsenosť a sú vyškolení/vyškolené v rodovej tematike, ideálne v tematike výkonu rodových auditov;
- rodový audit je auditom, ktorý má priniesť zmenu, preto by mal byť pravidelne opakovaný (reauditácia);

- *východiskovým bodom* smerom k realizácii rodového auditu by mala byť v prvom rade samotná existencia rodovej nerovnosti na trhu práce a na pracovisku a následná potreba ju odstraňovať, ale rovnako tak by východiskom pre realizáciu rodového auditu mal byť záujem zo strany auditovanej organizácie nielen o samotný audit, ale predovšetkým o zmenu, ktorú audit a jeho výstupy organizácii prinesú;
- medzi *cieľmi rodového auditu* by nemali chýbať: presadzovanie rodovej rovnosti na trhu práce, motivovanie zamestnávateľov k uplatňovaniu princípov rodovej rovnosti, motivovanie zamestnancov/zamestnankýň k zmene postoja voči zažitým škodlivým rodovým stereotypom, analýza vnútorných organizačných procesov a štruktúry organizácie z rodovej perspektívy, odporúčanie konkrétnych realizovateľných zmien pre danú organizáciu v tejto oblasti, identifikácia príkladov dobrej praxe pri presadzovaní rodovej rovnosti na pracovisku, zvyšovanie citlivosti organizácie v téme rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí;
- medzi najdôležitejšie *prínosy* rodového auditu patria: zlepšenie celkovej atmosféry v organizácii, bezpečné inkluzívne scitlivené prostredie, zlepšenie spokojnosti a lojality zamestnancov/zamestnankýň, ako aj ich zvýšenie výkonnosti a efektivity práce, zníženie fluktuácie zamestnaných osôb a tým aj znižovanie nákladov na prijímanie nových osôb, zvýšenie ziskovosti organizácie a zlepšenie reputácie organizácie.

2. Základné oblasti skúmania v rámci rodového auditu

- Firemná kultúra organizácie,
- pracovné prostredie a vzťahy na pracovisku,
- pracovný čas,
- výberové konania/pohovory,
- fluktuácia zamestnancov a zamestnankýň,
- rodičovstvo, materská, otcovská a rodičovská dovolenka + návrat do zamestnania,
- organizácia a pridelovanie práce zamestnaným osobám,
- hodnotenie, odmeňovanie a kariérny postup,
- zamestnanecké benefity,
- organizačná štruktúra,
- kultúra vedenia/manažovanie,
- personálny rozvoj,
- služby pre rodiny (starostlivosť o deti do troch rokov/v predškolskom veku/školo povinné deti alebo seniorov/seniorky),
- vzdelávanie v oblasti rodovej rovnosti a nediskriminácie,
- násilie na ženách.

3. Fázy realizácie rodového auditu

- Detailnejšie informácie k fázam realizácie je možné nájsť v bode c).

4. Kritériá splnenia rodového auditu

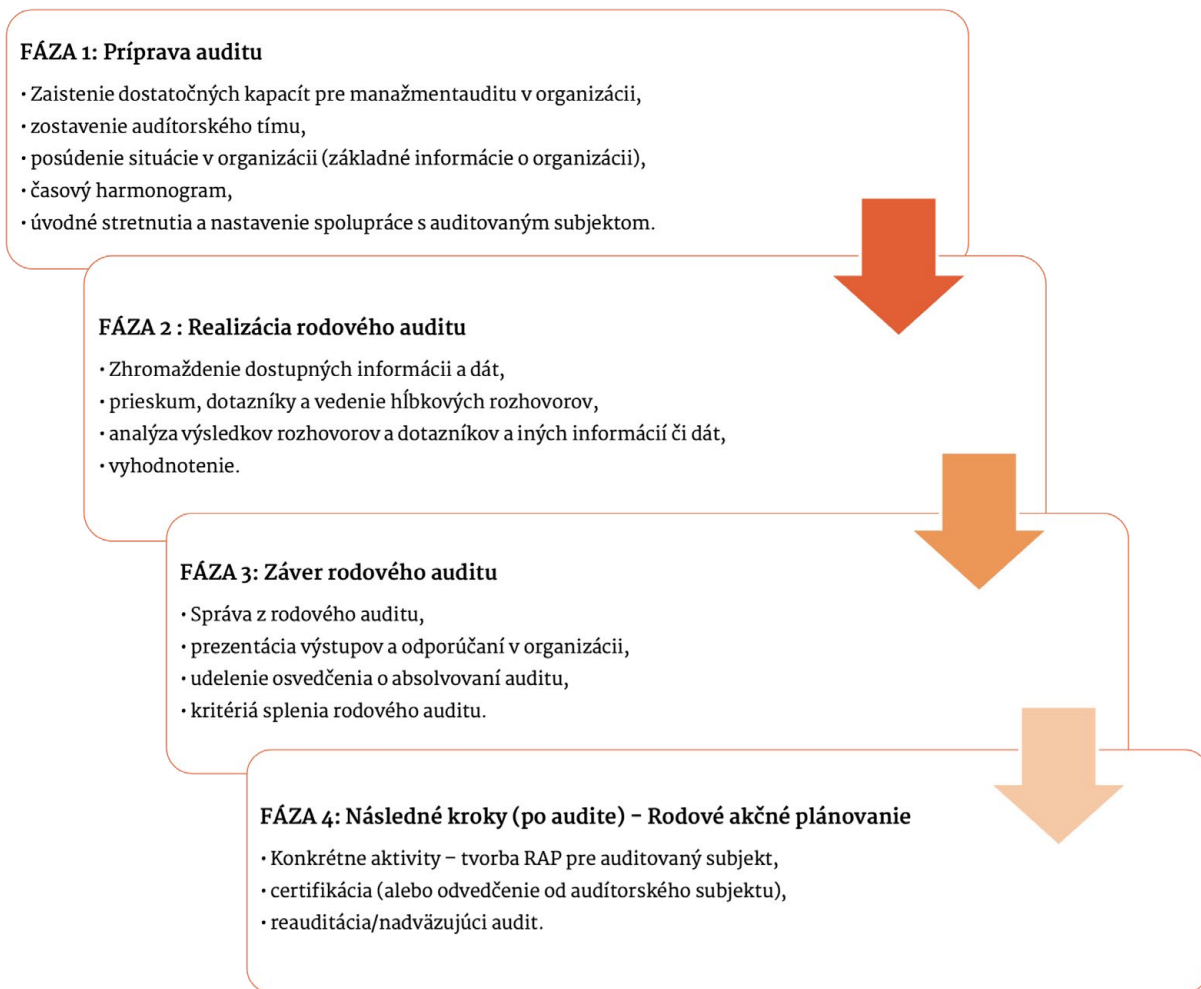
- Kvalitný rodový audit by mal spĺňať *nasledovné predpoklady*: odbornosť audítorského tímu, aktívna spolupráca medzi audítorským tímom a auditovanou organizáciou, širší rámec presadzovania rovnosti žien a mužov (spoločenský, politický a ekonomický kontext, v ktorom organizácia funguje), ciele a štruktúra organizácie, ako aj mechanizmy a procesy života v organizácii súvisia s presadzovaním rovnosti žien a mužov, aktívne vnímanie a presadzovanie rovnosti žien a mužov vo vnútri organizácie;
- zároveň *kvalitne vykonaný rodový audit* musí byť realizovaný preukázateľne kompetentnými osobami v priebehu celého procesu auditu a sú v ňom auditované všetky základné oblasti auditu pomenované vyššie. V rámci auditu prebehne zber a analýza nevyhnutných dokumentov, ako aj osobné stretnutia, rozhovory a dotazníkové šetrenie u určených osôb participujúcich na rodovom audite priamo v auditovanej organizácii. Jeho súčasťou musí byť prezentácia výsledkov na záverečnom stretnutí a taktiež je spracovaná záverečná správa z auditu s návrhmi a odporúčaniami na zmenu, ktoré preukázateľne povedú k zlepšeniu rodovej citlivosti v organizácii.

5. Etika výskumu

- V priebehu realizácie rodového auditu je nevyhnutné dodržiavať zásady etického výskumu, medzi ktoré patrí okrem iného: ochrana súkromia osôb podieľajúcich sa na výskume, zachovanie mlčanlivosti, transparentnosť a pod.

c) Metodika musí obsahovať všetky povinné fázy participatívneho rodového auditu

Ak má byť rodový audit vykonaný profesionálne a kvalitne a mal želané výstupy smerujúce k zlepšeniu situácie v organizácii v oblasti princípov rovnosti žien a mužov, musí byť naplánovaný tak, aby sa vykonával systematicky a čo najviac participatívne. Preto aj metodika, podľa ktorej sa bude rodový audit vykonávať, by mala byť v súlade s týmito požiadavkami. Nevyhnutnou súčasťou udelenia akreditácie pre externú metodiku použitú pre výkon rodového auditu by mali byť aj *všetky povinné fázy participatívneho rodového auditu*, ktoré identifikujú základné kroky a požiadavky nevyhnutné pre úspešné zrealizovanie rodového auditu v organizácii. A tie sú nasledovné:

Obrázok 2: Fázy rodového auditu

Predpokladaná časová os priebehu rodového auditu:

Obrázok 3: Fázy rodového auditu s orientačnou časovou osou

Priebeh bodového overovania

1. Kontrola formálnej správnosti a úplnosti predložených žiadostí o overenie externých metodík

Akreditačný orgán bude akceptovať v prvom kroku len tie žiadosti o overenie metodík, ktoré v rámci kontroly formálnej správnosti a úplnosti spĺňajú **formálne podmienky** a teda boli podané:

- cez stanovený elektronický systém alebo elektronicky e-mailom;
- v lehote stanovenej na predkladanie metodík, t. j. celoročne;
- oprávneným žiadateľom;
- v slovenskom jazyku (predloženie v inom jazyku je možné po písomnej dohode s akreditačným orgánom).

Žiadosť o overenie metodiky môže byť vrátená žiadateľovi na doplnenie v prípade, ak obsahuje určité nejasnosti/nezrovnalosti. Akreditačný orgán je oprávnený vyžiadať si od žiadateľa dodatočné informácie a doklady. Akreditačný orgán určí žiadateľovi termín na doplnenie požadovaných informácií alebo podpornej dokumentácie. Na odstránenie prípadných nedostatkov bude stanovená primeraná lehota. Ak žiadateľ v určenej lehote nedostatky neodstráni, jeho žiadosť o overenie metodiky nebude akceptovaná.

Akreditačný orgán nebude akceptovať žiadosť, ktorá nespĺňa formálne podmienky a bude vyradená z ďalšieho hodnotiaceho procesu. O tom, či žiadosť bola alebo nebola z formálnej stránky akceptovaná, budú žiadatelia informovaní buď prostredníctvom elektronického systému, alebo elektronicky e-mailom adresovaným štatutárnej osobe a kontaktnej osobe žiadateľa.

Akreditačný orgán má zároveň právo overiť si informácie o žiadateľoch, ktoré uviedli v žiadosti o overenie metodiky z verejne dostupných zdrojov.

2. Posúdenie kvality externých metodík

Všetky akceptované žiadosti, ktoré splnili formálne požiadavky, sú pridelené v elektronickom systéme vybraným odborným hodnotiteľom/hodnotiteľkám k obsahovému posúdeniu kvality overovanej metodiky. Presný postup bližšie určí Štatút akreditačného orgánu overovania externých metodík. Štatút akreditačného

orgánu upraví minimálne požiadavky na hodnotiteľov/hodnotiteľky. Je potrebné, aby hodnotitelia/hodnotiteľky mali dostačujúce vzdelanie, znalosti a zručnosti v oblasti rodových štúdií, ľudských práv alebo iných relevantných spoločenskovedných odborov. Takisto je vhodné vyžadovať znalosti národných či medzinárodných štandardov a metodík výkonu rodových auditov. Každú metodiku posudzujú najmenej dve osoby (ďalej ako „hodnotiteľ/hodnotiteľka“), ktoré nie sú v konflikte záujmov so žiadateľom. Potvrdia to aj svojím podpisom dokumentu Vyhlásenie o nezaujatosti, ktoré sumarizuje a archivuje akreditačný orgán. V prípade, ak sú všetci vybraní hodnotitelia/hodnotiteľky v konflikte záujmov, metodika bude opätovne elektronickým systémom pridelená na posúdenie iným hodnotiteľom/hodnotiteľkám. V rámci hodnotenia metodiky sa posudzuje kvalita spracovania metodiky podľa **všeobecných pravidiel a hodnotiacich kritérií** uvedených nižšie. Jednotlivým hodnoteným kritériám pridelujú body a uvádzajú slovné komentáre. V závere svojho hodnotenia (posudku) hodnotiteľ/hodnotiteľka zhrnie silné a slabé stránky metodiky, prínosy a riziká metodiky, prípadné odporúčania pre žiadateľa.

Celkový maximálny počet bodov, ktorý hodnotiteľ/hodnotiteľka môže prideliť danej metodiky, je 30. Bodové ohodnotenie žiadostí od oboch hodnotiteľov/hodnotiteľiek sa spočítava.

V prípade, že sa bodové hodnotenie oboch hodnotiteľov/hodnotiteľiek líši o viac ako 15 bodov, predmetná žiadosť bude pridelená na posúdenie tretiemu hodnotiteľovi/hodnotiteľke. Ten/tá ju nezávisle ohodnotí bez vedomosti o počte pridelených bodov ostatných hodnotiteľov/hodnotiteľiek. Bodové hodnotenie tretieho hodnotiteľa/hodnotiteľky nahradí hodnotenie toho z hodnotiteľov/hodnotiteľiek, ktorý sa viac líšil v predchádzajúcom hodnotení podľa vopred stanovených vzorcov.

3. Hodnotiace kritériá na posudzovanie metodík

Hodnotitelia/hodnotiteľky posudzujú/overujú jednotlivé metodiky na základe hodnotiacich kritérií – bodovaním. Metodika, aby mohla byť vyhodnotená ako schválená, musí získať minimálne 23 bodov, pričom žiadna z nižšie uvedených hodnotených oblastí nesmie byť hodnotená menej ako 3 bodmi.

Prehľad hodnotiacich kritérií

1. Zloženie audítorského tímu – maximálne 5 bodov
2. Základné oblasti rodového auditu – maximálne 5 bodov
3. Povinné fázy participatívneho rodového auditu – maximálne 5 bodov

4. Metódy zberu a analýza dát – maximálne 5 bodov
5. Správa z rodového auditu (záverečná správa) a návrh odporúčaní/opatrení – maximálne 5 bodov
6. Kritériá splnenia rodového auditu – maximálne 5 bodov

Štruktúra a popis hodnotiacich kritérií

A. Zloženie audítorského tímu

Posudzuje sa:

- Vzdelanie a skúsenosti členov a členiek audítorského tímu,
- životopis minimálne jedného člena/členky audítorského tímu.

Bodované kritérium:

- Optimálne – žiadateľ má požadované vzdelanie a bohaté skúsenosti (4-5 bodov),
- celkovo dostatočné – žiadateľ má požadované vzdelanie a určité skúsenosti (3 body),
- z viacerých aspektov rizikové – žiadateľ má požadované vzdelanie a malé, resp. žiadne skúsenosti (0-2 body).

B. Základné oblasti rodového auditu

Posudzuje sa:

- Stanovenie oblastí/tém, ktorým sa rodový audit venuje, konkr.:
 - firemná kultúra organizácie,
 - pracovné prostredie a vzťahy na pracovisku,
 - pracovný čas,
 - výberové konania/výberové pohovory,
 - ukončovanie pracovných pomerov,
 - fluktuácia zamestnancov a zamestnankýň,
 - rodičovstvo, materská a rodičovská dovolenka + návrat do zamestnania,
 - organizácia a pridelovanie práce zamestnaným osobám,
 - odmeňovanie – rodový mzdový rozdiel,
 - hodnotenie, kariérny postup,
 - zamestnanecké benefity,

- organizačná štruktúra,
- kultúra vedenia/manažovanie,
- personálny rozvoj,
- služby pre rodiny,
- vzdelávanie v oblasti rodovej rovnosti a nediskriminácie,
- násilie na ženách.

Bodované kritérium:

- Metodika má stanovené všetky požadované témy a oblasti, ktorým sa rodový audit venuje (4-5 bodov),
- metodika má stanovené len niektoré témy a oblasti, ktorým sa rodový audit venuje (3 body),
- metodika má závažnejšie nedostatky v stanovení tém a oblastí, ktorým sa rodový audit venuje (0-2 body).

C. Metódy zberu a analýza dát

Posudzuje sa:

- Popis metód zberu dát, metodológia výskumu, konkr.:
 - kvantitatívny výskum (existencia dotazníkov),
 - kvalitatívny výskum (existencia zoznamu oblastí s otázkami pre analýzu v rámci individuálnych a skupinových rozhovorov, fokusových skupín, pološtrukturovaných dotazníkových prieskumov),
- popis analýzy dát.

Bodované kritérium:

- Metódy zberu a analýzy dát sú zadané optimálne (4-5 bodov),
- metódy zberu a analýzy dát sú zadané dostatočne (3 body),
- metódy zberu a analýzy dát majú vážne nedostatky, nie sú konkrétne, merateľné, dosiahnuteľné alebo reálne nastavené (0-2 body).

D. Povinné fázy participatívneho rodového auditu

Posudzuje sa: identifikácia súboru základných fáz, krokov a požiadaviek nevyhnutných pre úspešné realizovanie rodového auditu v organizácii a síce:

- **FÁZA 1:** Príprava auditu (zaistenie dostatočných kapacít pre manažment

auditu v organizácii, zostavenie audítorského tímu, posúdenie situácie v organizácii – základné informácie o organizácii, časový harmonogram, úvodné stretnutia a nastavenie spolupráce s auditovaným subjektom).

- **FÁZA 2:** Realizácia rodového auditu (zhromaždenie dostupných informácií a dát, metódy zberu dát).
- **FÁZA 3:** Záver rodového auditu (záverečná správa, prezentácia výstupov a odporúčaní v organizácii, udelenie osvedčenia o absolvovaní auditu).
- **FÁZA 4:** Následné kroky – po audite (tvorba rodového akčného plánu, akreditácia audítorských subjektov, nadväzujúci audit).

Bodované kritérium:

- Jednotlivé fázy rodového auditu sú prítomné a precízne dodržané (4–5 bodov),
- jednotlivé fázy rodového auditu sú prítomné, ale existujú výhrady pri ich dodržaní (3 body),
- nie sú prítomné všetky povinné fázy participatívneho rodového auditu (0–2 body).

E. Správa z rodového auditu (záverečná správa)

Posudzuje sa:

- Stanovenie obsahu záverečnej správy, či konkrétne obsahuje:
 - informáciu o účele realizácie auditu a o subjekte, ktorý audit realizoval,
 - stručnú informáciu o tom, čo je rodový audit a aké má prínosy pre organizácie,
 - zhodnotenie situácie v organizácii podľa jednotlivých skúmaných oblastí,
 - zhrnutie záveru z jednotlivých skúmaných oblastí,
 - identifikáciu dobrých praxí,
 - návrhy odporúčaní pre následné spracovanie RAP,
 - možné odporúčanie nadväzujúceho poradenstva,
 - prehľad najdôležitejších odporúčaní,
 - zoznam užitočných odkazov a zdrojov,
 - slovník terminológie a pojmov,
 - odborné tematické prílohy pre relevantné oblasti.

Bodované kritérium:

- Záverečná správa má precízne stanovený obsah (4-5 bodov),
- záverečná správa má dostatočne stanovený obsah, ale existujú k nemu určité výhrady (3 body),
- záverečná správa má závažnejšie nedostatky v obsahu s nejasným spôsobom jeho stanovenia (0-2 body).

F. Kritériá splnenia rodového auditu

Posudzuje sa:

- Stanovenie kritérií splnenia rodového auditu, konkrétne:
 - realizovaný audítorským tímom,
 - auditované všetky základné oblasti auditu,
 - zrealizované stanovené metódy zberu a analýzy dát,
 - vypracovaná záverečná správa z auditu.

Bodované kritérium:

- Nastavené kritériá sú optimálne, všetky aktivity vzhľadom na obsah, rozsah, metódy a techniky majú potenciál dosiahnuť požadovanú kvalitu rodového auditu (4-5 bodov),
- navrhované kritériá sú dostatočne vhodné, ale niektoré aktivity vzhľadom na obsah, rozsah, metódy a techniky majú isté menej závažné nedostatky (3 body),
- navrhované kritériá vykazujú riziko nízkej kvality, identifikované nedostatky môžu ohroziť kvalitu rodového auditu (0-2 body).

4. Rozhodnutie akreditačného subjektu o udelení rozhodnutia o overení dokumentu

Po vypracovaní bodového hodnotenia akreditačný orgán:

- Pri získaní **30 - 23 bodov**, pričom žiadna z hodnotených oblastí nie je hodnotená menej ako 3 bodmi, tzv. overený dokument, **udelí rozhodnutie o úspešnom overení dokumentu;**
- pri získaní **23 - 16 bodov**, tzv. overený dokument s pripomienkami, **udelí rozhodnutie o úspešnom overení dokumentu po dopracovaní alebo doplnení metodiky;**

- pri získaní **15 - 0 bodov**, tzv. nepriechodný dokument, **vydá rozhodnutie o neúspešnom overení dokumentu.**

Ak metodika nie je overená, nie je možné subjektu vykonávajúcemu rodové audity udeliť akreditáciu MPSVR SR. Overenie metodiky je základným predpokladom udelenia akreditácie. V prípade, ak metodika nie je overená, akreditačný orgán nezaradí subjekt do zoznamu úspešných žiadateľov o udelenie akreditácie. je možné certifikovať podniky, ktoré úspešne absolvovali rodový audit.

Prílohy

Príloha č. 1: ŽIADOSŤ O OVERENIE EXTERNEJ METODIKY

ŽIADOSŤ O OVERENIE EXTERNEJ METODIKY

Názov organizácie:

Sídlo (adresa vrátane PSČ):

Dátum

VEC: Žiadosť o overenie externej metodiky

VEC: Informácia o využívaní Metodiky na vykonávanie rodových auditov SR

VEC: Informácia o využívaní metodiky Medzinárodnej organizácie práce

VEC: Informácia o využívaní inej zaužívanej metodiky s názvom

Sprievodný text

Príloha: (prekladaná metodika vo formáte PDF + minimálne jeden životopis člena alebo členky audítorského tímu organizácie)

Kontaktná osoba:

Meno a priezvisko:

Funkcia:

Telefón, fax:

E-mail:

V..... dňa

.....

Zodpovedná osoba a podpis

PRÍLOHA č. 2: Bodové hodnotenie

Zloženie audítorského tímu		
<i>Posudzuje sa</i>	vzdelanie a skúsenosti členov a členiek audítorského tímu, životopis minimálne jedného člena/členky audítorského tímu.	
<i>Bodované kritérium (max. 5 bodov)</i>	5-4	optimálne - žiadateľ má požadované vzdelanie a bohaté skúsenosti
	3	celkovo dostatočné - žiadateľ má požadované vzdelanie a určité skúsenosti
	2-0	z viacerých aspektov rizikové - žiadateľ má požadované vzdelanie a malé, resp. žiadne skúsenosti
Základné oblasti rodového auditu		
<i>Posudzuje sa</i>	<ul style="list-style-type: none"> ◦ stanovenie oblastí/tém, ktorým sa rodový audit venuje, konkr.: <ul style="list-style-type: none"> ◦ firemná kultúra organizácie, ◦ pracovné prostredie a vzťahy na pracovisku, ◦ pracovný čas, ◦ výberové konania/ pohovory, ◦ fluktuácia zamestnancov a zamestnankýň, ◦ rodičovstvo, materská a rodičovská dovolenka + návrat do zamestnania, ◦ organizácia a pridelenie práce zamestnaným osobám, ◦ hodnotenie, odmeňovanie, kariérny postup, ◦ zamestnanecké benefity, ◦ organizačná štruktúra, ◦ kultúra vedenia/manažovanie, ◦ personálny rozvoj, ◦ služby pre rodiny, ◦ vzdelávanie v oblasti rodovej rovnosti a nediskriminácie, ◦ násilie na ženách. 	
<i>Bodované kritérium (max. 5 bodov)</i>	5-4	metodika má stanovené všetky požadované témy a oblasti, ktorým sa rodový audit venuje
	3	metodika má stanovené len niektoré témy a oblasti, ktorým sa rodový audit venuje
	2-0	metodika má závažnejšie nedostatky v stanovení tém a oblastí, ktorým sa rodový audit venuje

Metódy zberu a analýza dát		
Posudzuje sa	<ul style="list-style-type: none"> ◦ popis metód zberu dát, konkr.: <ul style="list-style-type: none"> ◦ kvantitatívny výskum (existencia dotazníkov), ◦ kvalitatívny výskum (existencia zoznamu oblastí s otázkami pre analýzu v rámci individuálnych a skupinových rozhovorov, fokusových skupín, pološtrukturovaných dotazníkových prieskumov), ◦ popis analýzy dát. 	
Bodované kritérium (max. 5 bodov)	5-4	metódy zberu a analýzy dát sú zadefinované optimálne
	3	metódy zberu a analýzy dát sú zadefinované dostatočne
	2-0	metódy zberu a analýzy dát majú vážne nedostatky, nie sú konkrétne, merateľné, dosiahnuteľné alebo reálne nastavené
Správa z rodového auditu (záverečná správa)		
Posudzuje sa	<ul style="list-style-type: none"> ◦ stanovenie obsahu záverečnej správy, konkr. či obsahuje: <ul style="list-style-type: none"> ◦ informáciu o účele realizácie auditu a o subjekte, ktorý audit realizoval, ◦ stručnú informáciu o tom, čo je rodový audit a aké má prínosy pre organizácie, ◦ zhodnotenie situácie v organizácii podľa jednotlivých skúmaných oblastí, ◦ zhrnutie záveru z jednotlivých skúmaných oblastí, ◦ identifikáciu dobrých praxí, ◦ návrhy odporúčaní pre následné spracovanie RAP, ◦ možné odporúčanie nadväzujúceho poradenstva, ◦ prehľad najdôležitejších odporúčaní, ◦ zoznam užitočných odkazov a zdrojov, ◦ slovník terminológie a pojmov, ◦ odborné tematické prílohy pre relevantné oblasti. 	

<i>Bodované kritérium</i> (max. 5 bodov)	5-4	záverečná správa má precízne stanovený obsah
	3	záverečná správa má dostatočne stanovený obsah, ale existujú k nemu určité výhrady
	2-0	záverečná správa má závažnejšie nedostatky v obsahu s nejasným spôsobom jeho stanovenia
Kritériá splnenia rodového auditu		
<i>Posudzuje sa</i>		<ul style="list-style-type: none"> ◦ stanovenie kritérií splnenia rodového auditu, konkr.: ◦ realizovaný auditorským tímom, ◦ auditované všetky základné oblasti auditu, ◦ zrealizované stanovené metódy zberu a analýzy dát, ◦ vypracovaná záverečná správa z auditu.
<i>Bodované kritérium</i> (max. 5 bodov)	5-4	nastavené kritériá sú optimálne, všetky aktivity vzhľadom na obsah, rozsah, metódy a techniky majú potenciál dosiahnuť požadovanú kvalitu rodového auditu
	3	navrhované kritériá sú dostatočne vhodné, ale niektoré aktivity vzhľadom na obsah, rozsah, metódy a techniky majú isté menej závažné nedostatky
	2-0	navrhované kritériá vykazujú riziko nízkej kvality, identifikované nedostatky môžu ohroziť kvalitu rodového auditu

Povinné fázy participatívneho rodového auditu		
Posudzuje sa	<p>identifikácia súboru základných fáz, krokov a požiadaviek nevyhnutných pre úspešné realizovanie rodového auditu v organizácii, a síce:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ FÁZA 1: Príprava auditu (zaistenie dostatočných kapacít pre manažment auditu v organizácii, zostavenie audítorského tímu, posúdenie situácie v organizácii – základné informácie o organizácii, časový harmonogram, úvodné stretnutia a nastavenie spolupráce s auditovaným subjektom). ◦ FÁZA 2: Realizácia rodového auditu (zhromaždenie dostupných informácií a dát, metódy zberu dát). ◦ FÁZA 3: Záver rodového auditu (záverečná správa, prezentácia výstupov a odporúčaní v organizácii, udelenie osvedčenia o absolvovaní auditu). ◦ FÁZA 4: Následné kroky – po audite (tvorba rodového akčného plánu, akreditácia audítorských subjektov, nadväzujúci audit). 	
Bodované kritérium (max. 5 bodov)	5-4	jednotlivé fázy rodového auditu sú prítomné a precízne dodržané
	3	jednotlivé fázy rodového auditu sú prítomné, ale existujú výhrady pri ich dodržaní
	2-0	nie sú prítomné všetky povinné fázy participatívneho rodového auditu

Zoznam odkazov

- 1 CHUDÁČKOVÁ, T. – RYNTOVÁ, L. (eds.). 2008. Metodika genderového auditu firem. Praha: Aperio – Společnost pro zdravé rodičovství.
- 2 PAVLÍK, P. Genderové audity jako nezbytný předpoklad naplňování Evropské Charty za rovnost žen a mužů na úrovni životave městech a obcích. In Adamusová, M., Hejzlarová, E. M. Rovné příležitosti žen a mužů ve městech a obcích: jak začít? Sborník z konference, 2009. Dostupné online na: http://padesatprocent.cz/docs/Rovne_prilezitosti_zen_a_muzu_ve_mestech_a_obcich_jak_zacit.pdf
- 3 PAVLÍK, P. *Metodika genderového auditu krajského úřadu*. Praha: Nadace Open Society Found a Otevřená společnost, 2007, str. 11.
- 4 STANDARD Genderového auditu, Úřad vlády České republiky, Odbor lidských práv a ochrany menšin, 2016.
- 5 Nehodiacu sa možnosť vymažte.

